

Соловей М.С., кандидат філологічних наук,
Національна академія внутрішніх справ

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Об'єктивне прискорення науково-технічного і соціального прогресу, кризові економічні, екологічні, демографічні, політичні та інші явища, що виникли у сучасному світі, неминуче позначаються на системі освіти, загострюють протиріччя і труднощі формування молодого покоління. Традиційні педагогічні засоби виховання, змісту й організації навчально-виховного процесу все частіше не спрацьовують. Через невідповідність темпів і характеру соціальних та педагогічних процесів виникають кризові явища в педагогіці.

Наукові інновації, які просувають вперед прогрес, охоплюють всі галузі людських знань. Розрізняють соціально- економічні, організаційно-управлінські, техніко-технологічні інновації. Однією з різновидів соціальних інновацій є педагогічні інновації.

Педагогічна інновація - це нововведення в галузі педагогіки, цілеспрямоване прогресивна зміна, що вносить в освітнє середовище стабільні елементи (нововведення), що поліпшують характеристики, як окремих її компонентів, так і самої освітньої системи в цілому.

Педагогічні інновації можуть здійснюватися як за рахунок власних ресурсів освітньої системи (інтенсивний шлях розвитку), так і за рахунок залучення додаткових потужностей (інвестицій) - нових засобів, обладнання, технологій, капітальних вкладень і т. п. (екстенсивний шлях розвитку).

З'єднання інтенсивного і екстенсивного шляхів розвитку педагогічних систем дозволяє здійснювати так звані «інтегровані інновації», які будуються на стику різнопланових, різнорівневих педагогічних підсистем та їх компонентів. Інтегровані інновації, як правило, не виглядають надуманими, чисто «зовнішніми» заходами, але є усвідомленими перетвореннями, що відбуваються з глибинних потреб і знання системи. Підкріпивши «вузькі» місця новітніми технологіями, можна підвищити загальну ефективність педагогічної системи.

Основними напрямками і об'єктами інноваційних перетворень в педагогіці є:

- розробка концепцій і стратегій розвитку освіти і освітніх установ;
- оновлення змісту освіти; зміна та розробка нових технологій навчання і виховання;
- вдосконалення управління освітніми установами і системою освіти в цілому;
- поліпшення підготовки педагогічних кадрів та підвищення їх кваліфікації;
- проектування нових моделей освітнього процесу;
- забезпечення психологічної, екологічної безпеки учнів, розробка здоров'я зберігаючих технологій навчання;

- забезпечення успішності навчання і виховання, моніторинг освітнього процесу та розвитку учнів;
- розробка підручників і навчальних посібників нового покоління і ін

Зміна ролі освіти в суспільстві зумовила більшу частину інноваційних процесів. З пасивного, рутинізованого в традиційних соціальних інститутах освіта стає активною. Актуалізується освітній потенціал як соціальних інститутів, так і особистісний.

Раніше безумовним орієнтиром освіти було формування знань, навичок, умінь, які забезпечують готовність до життя, що розуміється як здатність адаптації особистості в суспільстві. Тепер освіта все більше орієнтується на створення таких технологій і способів впливу на особистість, в яких забезпечується баланс між соціальними та індивідуальними потребами і які, запускаючи механізм саморозвитку, готують особистість до реалізації власної індивідуальності і змінам суспільства [2].

Таким чином, можемо виділити спільні ознаки методик і технологій, які забезпечують реалізацію принципів особистісно-орієнтованої освіти:

- 1) своєю метою вони проголошують розвиток та саморозвиток учня з урахуванням його здібностей, нахилів, інтересів, ціннісних орієнтацій і суб'єктного досвіду;
- 2) створюються умови для реалізації та самореалізації особистості;
- 3) забезпечується суб'єктність учня за рахунок можливості впливу на хід діяльності (вибір змісту, засобів, методів, форм навчання);
- 4) навчання будується на принципах варіативності;
- 5) кінцевим продуктом є не лише здобуття знань, вироблення умінь і навичок, а й формування компетентностей;

Інноваційна діяльність є специфічною і досить складною, потребує особливих знань, навичок, здібностей. Впровадження інновацій неможливе без педагога-дослідника, який володіє системним мисленням, розвиненою здатністю до творчості, сформованою й усвідомленою готовністю до інновацій. Педагогів-новаторів такого типу називають педагогами інноваційного спрямування, їм властиві чітка мотивація

інноваційної діяльності та викристалізована інноваційна позиція, здатність не лише включатися в інноваційні процеси, але й бути їх ініціатором [1].

Завдяки старанням педагогів-новаторів нових орбіт сягало мистецтво навчання і виховання, їм належать різноманітні відкриття. На новаторську педагогічну практику зорієнтовано і немало представників науки, які свої авторські програми реалізують у закладах освіти не як експериментатори, а як учителі й вихователі. У новаторській педагогіці багатогранно втілена творча сутність навчально-виховного процесу. Якщо наукова педагогіка розвиває загальні закономірності і теоретичні проблеми виховання, то новаторська творить ефективні педагогічні технології.

Список використаних джерел

1. Островерхова Н. М. Ефективність управління загальноосвітньою школою: соціально-педагогічний аспект / Н. М. Островерхова, Л. І. Даниленко. - К. : Школяр, 1996. - 302 с.
2. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність / В.В. Химинець. - Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2007. - 364 с.